

Ahmet DAVUTOĞLU

**Povodom sastanka
Alijanse civilizacija u
Sarajevu, ministar vanjskih
poslova Republike Turske
za Oslobođenje ispisuje
svoja viđenja Evrope,
Bosne i Hercegovine
i Sarajeva**

Sarajevska deklaracija i godišnjica Daytona

Sarajevo je postalo simbol zajedničkog života različitih etničkih, vjerskih i kulturnih tradicija u raznim historijskim epohama.

Gazi Husrev-begova džamija, koja danas krase Baščaršiju, stoji na svom mjestu otkako je izgrađena 1531. godine. Vrata još jednog hrama izgrađenog u osmanskom periodu, 1539. godine, ona crkve sv. Arhandela Mihaila i Gavrila su također otvorena.

Staru sinagogu Veliku avliju, koja danas služi kao muzej, izgradio je Beglerbeg Sijavuş-paša 1581. godine.

Za razliku od onih tumača koji u balkanskoj historiji pronalaze samo neprijateljstva, ja vjerujem da u našoj zajedničkoj prošlosti, baš kao i danas, možemo naći značajne primjere uzajamnog poštovanja i kulture zajedničkog života.

Sarajevo će danas biti domaćin jednog važnog sastanka ministara vanjskih poslova zemalja jugoistočne Evrope. Alijanse civilizacija, koju su inicirale Turska i Španija s ciljem suprotstavljanja trendovima netolerancije i pola-

rizacije, ovim sastankom ulazi u novu fazu na Balkanu.

Radi proširivanja principa i ciljeva Alijanse civilizacija na cijeli Balkan, moje kolege i ja ćemo usvojiti dva značajna dokumenta. Ovi dokumenti predviđaju osnivanje mnogih mehanizama saradnje, kao i provođenje novih projekata. Zajednički nam je cilj jasan: slomiti kaulupe nekonstruktivnog ponašanja što su nam ostali kao naslijeđe iz XX stoljeća, očuvati ljudsko dostojanstvo i prihvatiti jedni druge onakve kakvi jesmo.

Alijanse civilizacija, koju su osnovali turski premijer Erdogan i španski premijer Zapatero, postala je inicijativa pod okriljem UN-a i danas u svom sastavu, uključujući i Bosnu i Hercegovinu, broji 88 zemalja i 16 međunarodnih organizacija.

Na Istanbulskom forumu, održanom u aprilu 2009. godine, odlučeno je da se osnuje regionalne strategije kako bi se globalne vrijednosti koje Alijanse promovira proširile i na lokalnom nivou. Vođene ovakvim pristu-

pom, zemlje jugoistočne Evrope se sastaju i počinju prvu realizaciju na ovom planu. Dokument o principima, u čijoj pripremi su učestvovali i Evropska unija, Vijeće Evrope, OSCE i druge relevantne institucije, danas će biti usvojen pod nazivom Sarajevska deklaracija. Ova deklaracija neće ostati samo na potvrđivanju osnovnih principa poput ljudskih prava, demokracije i vladavine prava već će naglasiti i značaj potrebe savremenog svijeta za dijalogom, uzajamnim poštovanjem i saradnjom.

Na istom sastanku će se usvojiti i Regionalna strategija jugoistočne Evrope, koja će naglasiti konkretne mehanizme saradnje i provođenje projekata na polju medija i migracija, a posebno na polju obrazovanja i mladih.

državanje ministarskog sastanka Alijanse civilizacija u Sarajevu, gradu u kojem džamije, crkve i sinagoge svjedoče o uzajamnom poštovanju, ima poseban značaj. Grad koji u sebi objedinjuje posebnosti cijelog regiona, svojom multikul-

turalnošću predstavlja "balkanski Jerusolim".

Sarajevski duh, drugim riječima, gotovo 700-godišnja tolerancija i uzajamno poštovanje koji vladaju u ovom gradu je nešto od čega, po mom mišljenju, ne bi trebalo da su uskraćeni ljudi koji žive u nekim krajevima svijeta u XXI stoljeću.

Cetrnaesti decembar je još po nečemu značajan dan za Bosance i Hercegovce. Tog dana se obilježava 14. godišnjica od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma, kojim je okončana jedna velika tragedija. To je dan kada je okončan sukob koji je odnio mnoge živote. Taj dan je plod vizije i hrabrosti rahmećli predsjednika Alije Izetbegovića, koji se zalagao za jedan novi, humani pristup rješavanju problema savremenog svijeta, čime je osvijetlio put i nama danas; toga dana se Bosna i Hercegovina zauvijek izborila za svoju nezavisnost, suverenost i slobodu.

Jedan i drugi povod koji su nas okupili u Sarajevu čestitama svim Bosancima i Hercegovcima.

Progon stranaca

Složna međunarodna zajednica koja se nadvila nad BiH u oblaku butmirskog paketa, po svim najavama, jučer se složila da svom i našem visokom predstavniku da zeleno svjetlo i odluči da zadrži strance samo u odjelu za ratne zločine

ada je, u proljeće 1992, Sarajevo prošlo posljednje zalihe hrane iz naglo otopljenih frižidera, odmrzlih zbog obustavljanja električne energije opsjednutom gradu, dvije najvažnije vijesti bile su - trenutni broj mrtvih i dogovor o stranoj intervenciji. Ko god je posjedovao zalihe baterija, raspolagao je u to vrijeme egzaktnom informacijom o najnovijim žrtvama granatiranja i snajperskih hitaca i o broju novih ranjenika pristiglih u već prepune sobe Kliničkog centra: do kraja opsade, dakle do potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma, črna statistika smrti u opsjednutom gradu dosegla je cifru od 13.709 žrtava oružja i oruđa različitih kalibara. Svaki je taj smrtosni hitac - skupa sa onih više od milion koji su pravili "tek" materijalne štete - ispaljen sa bada okolo grada zaposjednutih vojnicima i policajcima nečeg što je u Daytonu priznato kao Republika Srpska te snaga koje su bile pod direktnom komandom tadašnjeg zvaničnog Beograda. Jednina i dvignuta je glavna komandujućim Slobodan Milošević, glavni srpski pregovarač u američkoj vojnoj bazi.

Danas je većno 14 godina otkako su taj isti Milošević, Franjo Tuđman i Alija Izetbegović u Parizu stavili potpise na Dejtonski mirovni sporazum. Pariz je u

paničnu onih koji su preživjeli opsadu - ipak mnogo živiji iz prve etape rata, one s proljeća 1992, kada smo očekivali spas s neba, tačnije združenu vojnu intervenciju koja će prekinuti opsadu. Umjesto snaga NATO-a, tada je u opsjednuto Sarajevo stigao francuski predsjednik Mitterand - prošetao gradskim ulicama i uskoro dobio status počasnog građanina. Mnogo kasnije ispostavilo se da je humanitarni koridor koji je Mitterandovim dolaskom uspostavljen, spriječio vojnu intervenciju.

Zvanični Pariz se puno puta tokom rata narugao žrtvi rata koji je - da barem na godišnjicu potpisivanja mira budemo pose precizni - okončan u Sjedinjenim Američkim Državama, potpisan u Parizu i još ne prestaje biti omčom oko vrata Bosni i Hercegovini. Ma šta danas o ishodu toga rata bilo ko od nas mislio, sve nakon 14. decembra 1995. godine je politika. U zemlji koja još od Daytonu živi pod paskom međunarodnih snaga, koja ima Ured visokog predstavnika čiji je mandat - još uvijek - da čuva Dejtonski mirovni sporazum, danas se donosi odluka trebaju li joj ili ne strane sudije i tužitelji.

Gle ironije: ta složna međunarodna zajednica koja se nadvila nad BiH u obla-

ku butmirskog paketa, po svim najavama, jučer se složila da svom i našem visokom predstavniku da zeleno svjetlo i odluči da zadrži strance samo u odjelu za ratne zločine. Zli jezici tvrde da su za "ovaj kompromis" najzaslužniji Američki kancel, jer su naši prijatelji Francuzi i Dodičkovi prijatelji Rusi bili snažno protiv da ijedan stranac ostane u bh. Sudu i Tužilaštvu, a jedino je Turska zagovarala opciju da ostanu svi.

Bolje išta nego ništa, mirovna je logika koja se očekuje od Bošnjaka, a nema uopće sumnje da će Milorad Dodik, uz horsku pratnju vladajućeg establishmenta RS-a, još jednom zaprijetiti: ovo ti je, Inzko, posljednji put. Također, uopće nema sumnje, da je ovo još jedna velika Dodikova pobjeda koju je izvojevao protiv sudija stranaca na isti način kao onomad protiv sudija Bošnjaka ("neće u RS-u suditi nijedan musliman", reče Dodik i prođe nekažnjeno). O čemu se, zapravo, radi?

Ovaj skandalozni ustupak Dodiku je naravno djelo međunarodne zajednice, tj. Vijeća za implementaciju mira u BiH. Posljedica, dakle, Dejtonskog mirovnog sporazuma, ali i vrlo jasna poruka: i Evropa i Amerika su zasjede problemima BiH i od BiH očekuju da svoje probleme počne (i) sama rješavati. Ima li BiH

Vidana SELIMBEGOVIĆ

vidana.selimbegovic@oslobodjenje.ba

sudije i tužitelje spremne da Dodika procesuiraju u odjelu za organizirani kriminal? Ako ćemo pravu, Dodik je zapravo najpoznatiji slučaj u istrazi toga odjela, pa vrijedi postaviti i pitanje na drugačiji način - ima li u BiH uopće političke volje da se uhvati ukoštac sa kriminalom i korupcijom?

Nije bilo kakvog odgovora, treba sačekati današnju lozkovu adu. A nije zgorog ni pomno pročitati intervju s Rafiqom Gregorijanom, prvim zamjenikom visokog predstavnika, koji kao nagradu za osobne doprinose borbi protiv kriminala i korupcije u ovoj zemlji - već godinu doživljava uvrede, klevete i progone od Dodika i njegovog orkestra, no posljednjih mjeseci intenzivno i iz bošnjačkih krugova okupljenih oko još jednog pacijenta Drewa Ingela, tužitelja kojem je također namijenjen progon. Da ne bi bilo zabune - radi u odjelu za organizirani kriminal.